

Soabbada luonddumeahci ortnetnjuolggadus

Nannejuvvon

4.11.2024

Lágafámolaš

28.12.2024

Viidodat (há)

17 915

mas čáhceguovllut (há)

536

Sadjí

Eanagoddi	Gielda
Lappi eanagoddi	Soađegilli

Vuođđudannjuolggadusat

Seadahusa namma	Seadahusa nr
Láhka muhtun odđa luonddusuodjalanguovl-luid vuodđudeamis stáhta eatnamiidda	634/1956

Guovllu suodjaleami ákkat

Soabbada luonddumeahcci lea vuođđuduvvon luonddu seailluheapmin guoskameahttumin ja dieđalaš dutkama dárbbuide (71/1923 1 §, 634/1956 2 §, HE 24/1922).

Oppalaččat

Meahciráđđehus lea luonddusuodjalanylága (9/2023) 58 §:a vuođul addán čuovvovaš Soađegili gielddas lean Soabbada luonddumeahci ortnetnjuolggadusa.

Dán ortnetnjuolggadusa mearrádusaid vuođđun leat seadahusat, mat logahallojuvvot čuoggás "Luonddusuodjalanseadahusat" ja "Eará láhkaásapeapmi". Lassin ortnetnjuolggadusain leat mearrádusat, maid Meahciráđđehus lea luonddumeahci hálldašeamis vástidan virgeoapmahažžan eanahálldašeaddji iešvuođas vuoigadahton ja geatnegahton addit.

Ortnetnjuolggadusa mearrádusat čuvvot eanaš prinsihpaid, mat lea bukton ovdan Meahciráđđehusa 2.9.2016 luonddusuodjalanylága (1096/1996) 19 §:a dohkkeheamen Urho

Kekkonen álbmotmeahci, Soabbada luonddumeahci, Giemasuorggi meahcceuovllu sihke Vaaranaapa, Nalka-aapa ja Uura-aapa jekkiidsuodjalanguovlluid dikšun- ja geavahanpláanas.

Soabbada luonddumeahcci lea vuodđuduvvon 21.12.1956 fápmui boahtán lágain (634/1956). Mii luonddusuodjalanlága (9/2023) 49 §:s seađahuvvo gildojuvvon doaimmain ja 50 §:a 1 momeantta 1–3, 5–9 ja 11 čuoggás ja 2–5 momeanttas ja 51 §:s ráfáiduhttin seađahusaid guoskevaš spiehkastagain, heivehuvvo luonddumeahcis.

Ornetnjuolggadus guoská guovlluid, mat gullet luonddumeahccái, ja mat leat mieldduskártii merkejuvvon ráddjema siste lean stáhta hálldašan eana- ja meahcceuovllut (kártamielddus).

Báikkalaš ássiin oaivvildat dán ortnetnjuolggadusas Soađegili gielddas fásta ássan olbmuid (Ruovttugieldaláhka 201/1994 2 §).

Dáinna mearrádusain gomihat Meahciráđđehusa 14.8.2006 addán Soabbada luonddumeahci ortnetnjuolggadusa.

Luonddusuodjalanseađahusat

Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 49 §

Láhka muhtun ođđa luonddusuodjalanguovlluid vuodđudeamis stáhta eatnamiidda (634/1956) 21 b §

Eará láhkaásaheami

Ornetláchka (612/2003) 3 §

Bázahusláhka (646/2011) 72 §

Ruovttugieldaláhka (201/1994) 2 §

Láhka Meahciráđđehusas (234/2016) 6 §

Meahcejohtalusláhka (1710/1995) 4 §, 5 §

Meahcástanláhka (615/1993) 51 §, 53 §

Meahcástanásahus (666/1993) 10a §

Dološmuitoláhka (295/1963) 1 §

Gádjunláhka (379/2011) 6 §

Vuođđoláhka (731/1999) 17§

Boazodoalloláhka (848/1990) 42 §

Sápmelaččaid vuodđolágalaš rievttit

Sápmelaččain eamiálbmogin lea riekti bajásdoallat ja ovddidit iežas gielas, kultuvrras (vuodđoláhka 731/1999 17§). Sápmelaččain lea sámiid ruovttuguovllus gielas ja kultuvrras guoskevaš ieštivrejupmi dan mielde lágain ásahuvvo (vuodđoláhka 731/1999 121 §, láhka sámedikkis 974/1995 1 §). Sápmelaččaid árbevirolaš ealáhusaide gullet daid otnábeaivve hárjehanhámiin boazodoalu, guolle- ja meahccebivddu, čoaggin ja duodji. Lassin Meahciráđđehusa hálddašeemis lean luondduresurssaid dikšuma, ávkkástallama ja suodjaleami sáhttá heivehit oktii sápmelaččaid ruovttuguovllus nu, ahte sápmelaččaid kultuvrra hárjeheami eavttut dorvastuvvojtit (láhka Meahciráđđehusas 234/2016 6 §).

Seadhusvuodus boahtán oppalaš gildosat

Luonddumeahcis lea gildojuvvon:

- 1) hukset ráhkadusaid, rusttegiid dahje geainnuid (luonddusuodjalanhka 9/2023 49 §)
- 2) váldit eanaávdnasiid dahje ruvkeminerálaid dahje vahágahttit eana- dahje báktevuodu (luonddusuodjalanhka 9/2023 49 §)
- 3) roggat ádjagiid (luonddusuodjalanhka 9/2023 49 §)
- 4) váldit dahje vaháguhttit guobbariid, muoraid, miestagiid dahje šattuid dahje daid osiid (luonddusuodjalanhka 9/2023 49 §)
- 5) bivdit, goddit dahje headuštít luonddudili riggeealliid dahje duššadit daid besiid dahje bivdit dahje čoaggit rikkehis ealliid (luonddusuodjalanhka 9/2023 49 §)
- 6) álgit eará go čuoggáin 1-5 oaivvilduvvon doaimmaid, mat váikkuhit oidduheamet guovllu luonddudiliide, eanadahkii, ealánslájaid seailumii dahje guovllu vuodđudanulbmilii (luonddusuodjalanhka 9/2023 49 §)
- 7) ludnet (bázahuslähka 646/2011 72 §)
- 8) vahágahttit giddes dološbázahusaid dahje vistebázahusaid (dološmuitolähka 295/1963 1 §)
- 9) diktit leat luovus beatnagiid dahje eará ruovttuealliid vuhtii válddekeahttá boazobargguin ávkkástallon beatnagiid (meahcástanlähka 51 §)
- 10) hárjehit eará olbmuid headuštan doaimma (ortnetlähka 612/2003 3 §)
- 11) čahkkehit dola dahje eará rabasdola Dálkediehtaga lágádusa addán vuovde- ja sitnubuollinváruhusa áigge dahje jus dilit goikkádaga, biekka dahje eará siva geažil leat dakkárat, ahte vuovdebuollima, sitnubuollima dahje eará buollima várra lea čalmmus (gádjunlähka 379/2011 6 §)
- 12) bohccuid balddáhallan (boazodoallolähka 848/1990 42 §)

Eará gildodat ja mearrádusat

Ortnetnjuolggadusain addojuvvon mearrádusat

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadáhusat
Lihkadeapmi	<p>Lobálaš meahccái merkejuvvon vánndardanmáđijain (kártamielddu) ja Soabbatjávrri meahccebiilageainnus.</p> <p>Soabbatjávrri davveoassi gullá luonddumeahccái. Dálvet lihkadeapmi doppe lea lobálaš iežas vuimmiiguin (ovdamearkan vácci, čuoigga dahje muohtagápmagii-guin). Lihkadeapmi seivvodanrusttegiiguin (seivvodančuoigan dahje sullasaš) lea gildojuvvon.</p> <p>Lihkadanráddjehus olgolihkadanjohtolagaid olggobealde ii guoskka báikkálaš ássiid, go sii lihkadir luonddumeahcis murjiid ja guobbariid čoaggima oktavuođas, iige lihkadeapmi vealtameahttun boazobargguin.</p> <p>Lihkadanráddjehus ii guoskka luonddsudjalanalága (9/2023) 50 §:a 11 čuoggás oaivvilduvvon hávváduvván ealli goddimá ja váldit hálđui jápmán fuođđoealli iige lihkadeami 50 §:a 4 momeanttas oaivvilduvvon virgeoapmahašdoaimmain.</p> <p>Bievlan ja muohttaga áigge plogejuvvon meahccebiilageainnus sáhttá lihkadir maiddái geaidnojohtalusatnui registrerejuvvon mohtorfievrruin.</p> <p>Eará lihkadeapmái dárbaša álo Meahci ráđđehusa lobi.</p>	Luonddusuodjalanaláha (9/2023) 50 § 56 §, (634/1956) 21 a §. Láhka muhtun eará luonddusuodjalanguovlluid vuodđudeamis stáhta eatnamiidda (634/1996) 21 a §
Gohtten	Lobálaš dušše Soabbatjávrri vuoinjastan-báikkis ja ovta háve eanemustá golmma jándora áigge. Báikkálaš ássi sáhttá murjiid ja guobbariid čoakkedettiin gohttet friddja. Gč. čuokkis Boazodoallu.	Luonddusuodjalanaláha (9/2023) 56 §
Sihkkelastin	Lobálaš dušše lundai merkejuvvon Ruijábálgás ja Soabbatjávrri meahccebiilageainnus.	Luonddusuodjalanaláha (9/2023) 56 §
Riiden	Lobálaš dušše Soabbatjávrri meahccebiilageainnus.	Luonddusuodjalanaláha (9/2023) 56 §
Čáhcejohtalus	Gildojuvvon. Čáhcefievrruin johttin lea lobálaš Soabbatjávris.	Luonddusuodjalanaláha (9/2023) 56 §

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadáhusat
Boazogeasusdoaibma	Lobálaš dušše Meahciráđđehusa girjjálaš lobiin lihkadanráddjehusaid mielde.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §
Beanageasusdoaibma	Gildojuvvon juohke sajis, maiddái plogejuvvon geaidnovuođus Soabbatjávrri meahccebiilageainnus.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 56 §

Eará luonddusuodjalanseađahusaide vuođđuduuvvan mearrádusat

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadahusat
Murjiid ja guobbariid čoaggin	Gildojuvvon vuhtii válddekeahttá báikkálaš ássiid, geaidda murjiid ja guobbariid čoaggin lea lobálaš.	Láhka muhtun ođđa luonddusuodjalanguovlluid vuođđudeamis stáhta eatnamiidda (634/1956) 21 a §
Áibmofievruin seaivun	Gildojuvvon. Vihkkehallama vuođul Meahciráđđehus sáhttá mieđihit lobiid áibmofievruin seaivumii luonddumeahci doibmii heivvoláš dárkuhussii.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 49 §
Boazodoallu	Lobálaš. Oažju hukset boazodoalu gáibidan barttaid, boazoáiddiid ja eará ráhkadusaid, váldit boazodoalu atnui dárbašlaš muora ja gaskaboddasaččat gohttet ja dolastallat boazodoalu oktavuođas. Huksemis galgá soahpat Meahciráđđehusain.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 50 §, Láhka muhtun ođđa luonddusuodjalanguovlluid vuođđudeamis stáhta eatnamiidda (634/1956) 21 a §
Meahccebivdu	Gildojuvvon. Lobálaš goddit hávváduvan ealli ja váldit háldui guvlui jápmán fuođđoealli guovllu olggobealde dáhpáhuvvan meahccebivdui gullevaš dilis čuovvumiin, mii meahcástanlágas seadahuvvo. Hávváduvan ealli vuohttimis luonddusuodjalanguovllus, dárbbus dákkár ealli goddimii ja guvlui jápmán fuođđoealli háldui váldimis galgá dakkaviđe almmuhit Meahciráđđehussii.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 46 §, 50 §

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadahusat
Virgeoapmahašdoaibma	Luonddumeahcis oažju dili nu gáibidettiin álgit eatnanbealušteami, rádjegozáhusa doaimmaid, gádjundoaimma, olbmuide ja ealliide njoammu dávddaid dahje šaddodušadeaddjiid dustema dahje ealliidsuodjaleami gáibidan vealtameahttun doaimmaide. Doaimmaid galgá ollašuhttit nu, ahte dain ii šatta guovllu vuodđudanulbmilii stuorát hehttehus go mii lea vealtameahttun.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 50 §
Eará doaibma	Lobálaš huksset, dikšut ovddežiin ja divvut ráhkadusaid, rusttegiid ja bálgáid, mat leat dárbbašlačča guovllu dikšuma, bearráigeahču, dutkama, olbmuid oahpisteami, geavaheaddjjidorvvolašvuoda sihke vánndardeami ja guvlui oahpásmuvvama dihtii.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 50 §
Eará doaibma	Diedalaš dahje oahpahusa dárkuhusas dáhpáhuvvan ealliid goddin ja bivdin sihke ealliid besiid, šattuid, ealli ja jápmán šaddoosiid ja minerálačájánasaid unnánaš váldin lea lobálaš Meahciráđđehusa girjjálaš lobiin.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §
Eará doaibma	Mirkka ja neahtebeatnaga bivdin ja goddin lea lobálaš Meahciráđđehusa miehtama vuodul guovllu vuodđudanulbmila áittekeahttá. Doibmii dárbbašat lassin luonddusuodjalanlága 56 §:s oaivvilduvvon lihkadanlobi Meahciráđđehusas.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 50 §, Meahcástanláhka (615/1993) 48 §
Eará doaibma	Luonddumeahcis oažju dan vuodđudanulbmila áittekeahttá Meahciráđđehus lobiin geahpedit eará go 50 §.a 3 momeanttas oaivvilduvvon šaddo- ja eallišlájaid lohkomeari, jus dat eat menddo valjit dahje muđuid vahátlaččat.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §
Eará doaibma	Meahciráđđehus sáhttá mieđihit lobi maidái eará luonddusuodjalanlága 51 §:s oaivvilduvvon doaimmaide luonddumeahci vuodđudanulbmila áittekeahttá.	Luonddusuodjalanláhka (9/2023) 51 §

Eará mearrádusat

Doaibmahápmi	Govvádus	Seadahusat
Guollebivdu	Lobálaš dušše fámus lean guolástannjuolg-gadusaid mielde dušše Soabbatjávrris.	Láhka muhtun ođđa luonddusuodjalanguovlluid vuodđudeamis stáhta eatnamiidda(634/1956) 21 a §, Luonddusuodjalan-láhka (9/2023) 51 §, 56 §
Dolastallan	Lobálaš dušše luonddus čujuhuvvon dolastallanbáikkiin. Báikkálaš ássi sáhttá murjedettiin ja guobbariid čoakkedettiin dolastallat friddja go geavaha rissiid, ovssiid ja smávva gudduid. Meahccebuollinváru-husa áigge rabasdola cahkkeheapmi lea oalát gildojuvvon. Gč. maiddái čuokkis Boazodoallu.	Gádjunláhka (379/2011) 6 §
Meahccejohtalus bievlan	Gildojuvvon. Meahciráđđehus sáhttá mieđihit lobiid meahccejohtalussii Meahciráđđehusa meahccejohtalus-prinsihpaid mielde. Boazodoallobargguide gullevaš meahccejohtalus lea lobálaš meahccejohtaluslága mielde. Soabbatjávrri meahccebiilageainnus lea lobálaš vuodjit johtalusatnui registrerejuvvon mohtorfievrruin.	Luonddusuodjalánláhka (9/2023) 56 §, Meahccejohtalusláhka (1710/1995) 4 §, 5 §
Meahccejohtalus muohntaga áigge	Gildojuvvon. Meahciráđđehus sáhttá mieđihit lobiid meahccejohtalussii Meahciráđđehusa meahccejohtalus-prinsihpaid mielde. Boazodoallobargguide gullevaš meahccejohtalus lea lobálaš meahccejohtaluslága mielde. Soabbatjávrri meahccebiilageainnus johtalusatnui registrerejuvvon mohtorfievrruin vuodjin lea lobálaš dalle, go geaidnu lea plogejuvvon.	Luonddusuodjalánláhka (9/2023) 56 §, Meahccejohtalusláhka (1710/1995) 4 §, 5 §

Mielddus. Soabbada luonddumeahci ortnetnjuolggadus. Soađegilli.

Mielldus. Soabbada luonddumeahci ortnetnjuolggadus. Soađegilli.

